

ENVIRONMENTÁLNÍ A ROZVOJOVÁ VÝCHOVA

TEMATICKÉ OKRUHY STÁTNÍCH ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK ESUR

(verze 2016)

ZÁKLADY PEDAGOGIKY A DIDAKTIKY

- 1) Metody kritického myšlení při tvorbě EVP a v práci s informacemi v EVVO.
- 2) Průřezové téma Environmentální výchova v rámcových vzdělávacích programech pro základní a střední školy, doporučené očekávané výstupy (DOV) v EV, postavení EVVO ve školních vzdělávacích programech, postavení a úkoly školního koordinátora EVVO na základní a střední škole
- 3) Ekohry jako prostředek environmentální výchovy. Lesk a bída pracovních listů v environmentální výchově (a PPT)
- 4) Místně ukotvené učení v ekopedagogické praxi
- 5) Porovnání denních a pobytových ekologických výukových programů po stránce metodického přístupu a jejich dopadu na žáka, práce s příběhem.
- 6) Ekopsychologická doporučení pro tvorbu výukových programů.
- 7) Činitelé ekopedagogického působení aneb na co je dobré myslet při tvorbě i realizaci EVP.
- 8) Desatero domácí ekologie aneb jak se chovat doma ekologicky.

GLOBÁLNÍ VÝCHOVA A GLOBÁLNÍ ROZVOJOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- 9) Smysl, cíle a prostředky environmentální výchovy; současná terminologie v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO).
- 10) Základní etapy vývoje české ekopedagogiky od 60. let 20. století po současnost (od výchovy k ochraně přírody k environmentální výchově a vzdělávání pro udržitelný rozvoj). Zakladatelské osobnosti výchovy k ochraně přírody a environmentální výchovy v ČR.
- 11) Střediska ekologické výchovy a environmentálního vzdělávání v ČR, specifika jejich nabídky. Sdružení Pavučina.
- 12) Možnosti a didaktické zvláštnosti terénní výuky. Smysl přímého kontaktu dětí s živou přírodou od předškolního věku. Možnosti, přednosti a úskalí ekopedagogického využívání školních přírodních zahrad, specifika škol v přírodě a jiných terénních akcí ve vzdělávání.
- 13) Příklady uplatnění osvědčených metodických přístupů k EVVO – badatelsky orientovaná výuka, storytelling, tematická výuka, místně zakotvené učení, projektová výuka, Ekoškola, Škola pro udržitelný život, Project Globe ap.
- 14) Didaktická specifika výuky o problémech životního prostředí České republiky i planety Země, možnosti jejich řešení a prevence.
- 15) Představte vlastní výukovou lekci na environmentální téma.
- 16) Regionální témata a regionální učebnice v environmentální výchově

GLOBÁLNÍ VÝCHOVA A ROZVOJOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- 17) Definice globálního rozvojového vzdělávání (dále jen GRV), jeho smysl a cíle.
Představte různé – pojmy globální výchova, globální rozvojové vzdělávání, Global Education, kde kdo jaký používá. Interpretujte různé definice globálního rozvojového vzdělávání, jeho smysl, cíle a proč je pro českou společnost GRV důležité.
- 18) Výukové metody používané v globálním rozvojovém vzdělávání.
Představte a vysvětlete na konkrétních případech různé výukové metody používané v globálním rozvojovém vzdělávání (alespoň 6).
- 19) Výukový model E-U-R.
Vysvětlete podrobně výukový model E-U-R na konkrétním tématu GRV.
- 20) Kontext globálního rozvojového vzdělávání v České republice.
Stručně popište historii GRV v ČR, kdy začal tento proud do ČR přicházet, kdo se o to zasloužil. Představte některé důležité dokumenty v oblasti GRV (s důrazem na Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání) a aktuální trendy a popište cílové skupiny GRV.
- 21) Hlavní aktéři na poli globálního rozvojového vzdělávání v ČR a jejich role a financování GRV.
Vysvětlete roli jednotlivých aktérů na poli GRV u nás (neziskové organizace, MZV, MŠMT, FoRS – pracovní skupina GRV a samotné školy ZŠ, SŠ i VŠ). Jaké jsou možnosti financování GRV aktivit z domácích a zahraničních zdrojů.
- 22) Konkrétní témata GRV
Popište konkrétní témata globálního rozvojového vzdělávání dle Národní strategie GRV.
- 23) Začleňování témat GRV do výuky na českých školách
Analyzujte do jakých průřezových témat (dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy a gymnázia) můžeme zařadit témata GRV a uveďte i konkrétní příklady.
- 24) Přestavte konkrétní projekt zaměřený na GRV.
Popište jeho cíl, výstupy, aktivity, cílovou skupinu, financování popř. dopady či evaluaci.
- 25) Představte Týden globálního rozvojového vzdělávání a instituci North-South centre
Popište evropský a český kontext této kampaně, její cíle, aktivity, zapojené organizace, atd.

DOPORUČENÁ LITERATURA

PEDAGOGIKA, DIDAKTIKA A EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

- ČINČERA, J. Environmentální výchova: cesty a křižovatky. Trenčín: Špirála – sieť environ- mentálne výchovných organizácií, 2015
- GALLAYOVÁ, Z., DOVALOVÁ, Z., HIPŠ, J. Environmentálna výchova v súvislostiach Zvolenu: Technická univerzita ve Zvolenu, CEEV Živica 2015.
- HORKÁ, H. Ekologická dimenze výchovy a vzdělávání ve škole 21. století. Brno: Masarykova univerzita 2005.
- JANČAŘÍKOVÁ, K. Ekologie čtená podruhé. Praha: Univerzita Karlova v Praze 2013.
- KRAJHANZL, J.: Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí. Brno: Lipka a MUNipress 2014.
- LIBROVÁ, H. Vlažní a váhaví. Kapitoly o ekologickém luxusu. Brno: Doplněk 2003.
- MÁCHAL, A., NOVÁČKOVÁ, H. a SOBOTOVÁ, L. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání. Brno: Lipka, 2012.
- MCKIBBEN, B. Zeemě. Jak přežít na naší nové nehostinné planetě. Praha – Litomyšl: Paseka, 2013.
- NOVÁČEK, P. Udržitelný rozvoj. Olomouc: PŘF UP 2010.

- NOVÁČKOVÁ, H. a kol.: Sedm barev Duhy. Olomouc: CEA Sluňákov 2011.
- ŠIMONOVÁ, P. – ŠEBEŠOVÁ, P. Environmentální výchova pro ZŠ a SŠ. Tři kroky k aktivnímu vyučování. Praha: Portál 2013.
- VLAŠÍN, M., LEDVINA, P., MÁCHAL, A. Desatero domácí ekologie. Brno: STEP 2012. (volně ke stažení na www.veronica.cz)

GLOBÁLNÍ VÝCHOVA A ROZVOJOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- MILÉŘOVÁ, Jana. Globální rozvojové vzdělávání: Proč je nezbytné pro českou společnost a udržitelný rozvoj [online]., 20 [cit. 2016-07-30]. Dostupné z: <http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2012/08/GRV-paper-fors-final-web.pdf>
- FoRS: Globální rozvojové vzdělávání - http://www.fors.cz/globalni-rozvojove-vzdelavani/#.V50DG_7Vw2x [online]. [cit. 2016-07-30]. Dostupné z: http://www.fors.cz/globalni-rozvojove-vzdelavani/#.V50DG_7Vw2x
- Globální rozvojové vzdělávání [online]. [cit. 2016-07-30]. Dostupné z: <http://www.globalnirozvojovvzdelavani.cz/>
- GENE - Global Education Network Europe. Global Education in the Czech Republic - Peer Review Process. National Report on the Czech Republic, 2008.
- Ministerstvo zahraničních věcí. Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání pro období 2011 - 2015. MZV ČR, 2011.
- Nádvorník, O.; Volfová, A. (ed.). Společný svět. Příručka globálního rozvojového vzdělávání. Praha: Člověk v tísni., 2004.
- Máchal, A., Nováčková, H., Sobotová, L. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání. Lipka, Brno, 2012.
- Nádvorník, O., Zounková, D., Martin, A. Zpráva o globálním rozvojovém vzdělávání v České republice v letech 2008-2010: praktická příručka instruktora. Praha: České fórum pro rozvojovou spolupráci - FoRS, 2010
- Lebeda, P., Zounková, D., Martin, A. Bohouš a Dáša na tržišti světa: praktická příručka instruktora. Praha: Člověk v tísni, 2009.
- Biolek, J. PodObal: příručka pro výuku o globálních souvislostech našeho obchodování. Brno: NaZemi - Společnost pro fair trade, 2011.
- Malířová, E., Pavlíčková, M., Rychtecká, M. Svět do všech předmětů: globální témata pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia. Brno: Společnost pro Fair Trade ve spolupráci s Agenturou rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého, 2009.
- Zdroj pro otázku č. 7 (kapitola 3.3) - TILLOVÁ, Kristýna. „Global Curriculum Project“ jako nástroj globálního rozvojového vzdělávání: Diplomová práce [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2016-07-31]. Dostupné z: <http://www.globalnirozvojovvzdelavani.cz/grv-materialy/grv-teoreticky.html> - kapitola 3.3
- Global Education Week [online]. [cit. 2016-07-31]. Dostupné z: <http://nscgloaleducation.org/index.php/ge-week>